

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені А.С.МАКАРЕНКА

ПОЛОЖЕННЯ
ПРО ПРИСВОЄННЯ ВЧЕНИХ ЗВАНЬ ПРОФЕСОРА ТА
ДОЦЕНТА НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНИМ ПРАЦІВНИКАМ
СУМСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО ПЕДАГОГІЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ
імені А.С.МАКАРЕНКА

УХВАЛЕНО
рішенням вченої ради університету
протокол № 7 від 28 грудня 2020 року

СУМИ – 2020

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Положення про присвоєння вчених звань професора та доцента науково-педагогічним працівникам Сумського державного педагогічного університету імені А.С. Макаренка підготовлено відповідно до Закону України «Про вищу освіту», Постанови Кабінету Міністрів України від 19 серпня 2015 року №656 «Деякі питання реалізації статті 54 Закону України «Про вищу освіту», наказу Міністерства освіти і науки України від 14 січня 2016 року № 13 «Про затвердження Порядку присвоєння вчених звань науковим і науково-педагогічним працівникам», зареєстрованого у Міністерстві юстиції України 03 лютого 2016 р. за № 183/28313, наказу Міністерства освіти і науки України від 06 лютого 2017 року № 174 «Про внесення змін до Порядку присвоєння вчених звань науковим і науково-педагогічним працівникам», зареєстрованого у Міністерстві юстиції України 22 лютого 2017 року за № 245/ 30113.

1.2. Рішення про присвоєння вчених звань професора та доцента (далі - вчені звання) науково-педагогічним працівникам приймаються вченою радою Університету.

1.3. Рішення вченої ради про присвоєння вченого звання приймається таємним голосуванням. Засідання вченої ради вважається правомочним, якщо на ньому присутні не менше ніж дві третини її членів. Рішення вченої ради вважається прийнятым, якщо за нього проголосувало не менше ніж три четверті від кількості членів вченої ради, присутніх на засіданні. Рішення вченої ради дійсне протягом одного календарного року.

1.4. Рішення вченої ради про присвоєння вченого звання затверджується атестаційною колегією Міністерства освіти і науки України. Рішення вченої ради про присвоєння вченого звання набирає чинності з дати видачі наказу Міністерства освіти і науки України та видачі відповідного державного документа про присвоєння вченого звання.

2. ОСНОВНІ КРИТЕРІЇ ОЦІНКИ НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ЗДОБУВАЧІВ ВЧЕНИХ ЗВАНЬ

2.1. Основні критерії оцінки науково-педагогічної діяльності здобувачів вченого звання професора

Вчене звання професора присвоюється працівникам Університету, які здійснюють освітню діяльність за відповідною спеціальністю на відповідному рівні освіти, та:

- 1) яким присуджено науковий ступінь доктора наук;
- 2) яким присвоєно вчене звання доцента або старшого дослідника (старшого наукового співробітника);

3) які пройшли навчання, стажування або працювали у вищому навчальному закладі, науковій (або науково-технічній) установі в країні, яка входить до Організації економічного співробітництва та розвитку (далі - ОЕСР) та/або Європейського Союзу (далі - ЄС), або є (чи були) керівниками/виконавцями проектів, які фінансуються зазначеними країнами, та мають відповідні сертифікати, свідоцтва, дипломи чи інші документи, які це підтверджують;

4) які викладають навчальні дисципліни державною мовою та/або мовою країни, яка входить до ОЕСР, на високому науково-методичному рівні, що підтверджено висновком кафедри закладу вищої освіти;

5) які мають:

- стаж роботи не менш як десять років на посаді асистента, викладача, старшого викладача, доцента, професора, завідувача кафедри, у тому числі останній календарний рік на одній кафедрі Сумського державного педагогічного університету імені А.С. Макаренка на посаді доцента, професора, завідувача кафедри, зокрема за сумісництвом або за трудовим договором (контрактом) з погодинною оплатою;

Для наукових працівників, які займаються науково-педагогічною діяльністю, стаж роботи може становити не менше п'ятнадцяти років на посадах наукових та науково-педагогічних працівників;

- наукові праці, у кількості не менше десяти, опублікованих після захисту докторської дисертації у вітчизняних та/або іноземних (міжнародних) рецензованих фахових виданнях;

- наукові праці, опубліковані після захисту докторської дисертації, з яких не менше двох публікацій у періодичних виданнях, включених до наукометричних баз Scopus або Web of Science, та не є перекладами з інших мов;

- сертифікат відповідно до Загальноєвропейської рекомендації з мовної освіти (на рівні не нижче В2) з мов країн Європейського Союзу або кваліфікаційні документи (диплом про вищу освіту, науковий ступінь), пов'язані з використанням цих мов, або не менш як десять праць, які опубліковані англійською мовою у періодичних виданнях, включених до наукометричних баз Scopus або Web of Science, та не є перекладами з інших мов;

6) які пройшли навчання, стажування або працювали у вищому навчальному закладі, науковій (або науково-технічній) установі в країні, яка входить до ОЕСР та/або ЄС, або є (чи були) керівниками/виконавцями проектів, які фінансуються зазначеними країнами, та мають відповідні сертифікати, свідоцтва, дипломи чи інші документи, які це підтверджують.

2.2. Основні критерії оцінки науково-педагогічної діяльності здобувачів вченого звання професора, яким не присуджено ступінь доктора наук

Вчене звання професора присвоюється працівникам Університету, які здійснюють освітню діяльність за відповідною спеціальністю на відповідному рівні освіти яким не присуджено ступінь доктора наук, але:

- 1) які мають науковий ступінь доктора філософії (кандидата наук);
- 2) яким присвоєно вчене звання доцента або старшого дослідника (старшого наукового співробітника);
- 3) які провадять навчальну діяльність не менш як п'ятнадцять навчальних років на посаді асистента, викладача, старшого викладача, доцента, професора, завідувача кафедри, у тому числі останній календарний рік на одній кафедрі Сумського державного педагогічного університету імені А.С. Макаренка на посаді доцента, професора, завідувача кафедри, зокрема за сумісництвом або за трудовим договором (контрактом) з погодинною оплатою;
- 4) які мають:
  - наукові праці, у кількості не менше десяти, опублікованих після присвоєння вченого звання доцента у вітчизняних та/або іноземних (міжнародних) рецензованих фахових виданнях;
  - - наукові праці, опубліковані після присвоєння вченого звання доцента, з яких не менше чотирьох публікацій у періодичних виданнях, включених до наукометричних баз Scopus або Web of Science, та які не є перекладами з інших мов;
  - сертифікат відповідно до Загальноєвропейської рекомендації з мовної освіти (на рівні не нижче В2) з мов країн Європейського Союзу або кваліфікаційні документи (диплом про вищу освіту, науковий ступінь), пов'язані з використанням цих мов;
- 5) які пройшли навчання, стажування або працювали у вищому навчальному закладі, науковій (або науково-технічній) установі в країні, яка входить до ОЕСР та/або ЄС, або є (чи були) керівниками/виконавцями проектів, які фінансуються зазначеними країнами, та мають відповідні сертифікати, свідоцтва, дипломи чи інші документи, які це підтверджують;
- 6) які викладають навчальні дисципліни державною мовою та/або мовою країни, яка входить до ОЕСР, на високому науково-методичному рівні, що підтверджено висновком кафедри закладу вищої освіти;
- 7) які підготували не менше трьох докторів філософії (кандидатів наук).

2.3. Основні критерії оцінки науково-педагогічної діяльності здобувачів вченого звання професора, які є діячами культури і мистецтв

Вчене звання професора присвоюється діячам культури і мистецтв, педагогічна діяльність яких у відповідності з навчальним планом передбачає індивідуальну роботу з опанування мистецьких вмінь і навичок та безпосередньо впливає на формування професійної майстерності майбутнього митця, та:

1) які провадять навчальну діяльність не менш як десяти навчальних років на посадах асистента, викладача, старшого викладача, доцента, професора, завідувача кафедри, у тому числі останній календарний рік на одній кафедрі Сумського державного педагогічного університету імені А.С. Макаренка на посаді доцента, професора, завідувача кафедри, зокрема за сумісництвом або за трудовим договором (контрактом) з погодинною оплатою;

2) які удостоєні відповідно почесного звання "Народний артист України", "Народний художник України", "Народний архітектор України", "Заслужений діяч мистецтв України";

3) яким присвоєно вчене звання доцента;

4) які мають:

- сертифікат відповідно до Загальноєвропейської рекомендації з мовної освіти (на рівні не нижче В2) з мов країн Європейського Союзу або кваліфікаційні документи (диплом про вищу освіту, науковий ступінь), пов'язані з використанням цих мов;

- значні особисті творчі досягнення:

у музичній сфері - масштабна концертна діяльність, фондові аудіо-, відеозаписи, наявність звання лауреата міжнародних конкурсів і фестивалів;

в образотворчій, декоративно-прикладній, дизайнерській та реставраційній сфері - персональні виставки, видання каталогів, альбомів, буклетів;

у театральній сфері, сфері кіно і телебачення - записи концертів, театральні постановки, фільми, інші творчі роботи, що використовуються у педагогічній діяльності;

- наукові праці у кількості не менше десяти, опублікованих після присвоєння вченого знання доцента у вітчизняних та/або іноземних (міжнародних) рецензованих фахових виданнях;

5) які викладають навчальні дисципліни державною мовою та/або мовою країни, яка входить до ОЕСР, на високому науково-методичному рівні, що підтверджено висновком кафедри закладу вищої освіти;

6) які особисто підготували не менше п'яти осіб, удостоєних почесних звань України, або лауреатів міжнародних та державних премій, конкурсів, виставок, оглядів, фестивалів.

2.4. Основні критерії оцінки науково-педагогічної діяльності здобувачів вченого звання доцента

Вчене звання доцента присвоюється працівникам Університету, які здійснюють освітню діяльність за відповідною спеціальністю на відповідному рівні освіти, та:

1) яким присуджено науковий ступінь доктора філософії (кандидата наук), доктора наук;

2) які пройшли навчання, стажування або працювали у вищому навчальному закладі, науковій (або науково-технічній) установі в країні, яка входить до ОЕСР та/або ЄС, або є (чи були) керівниками/виконавцями проектів, які фінансуються зазначеними країнами, та мають відповідні сертифікати, свідоцтва, дипломи чи інші документи, які це підтверджують, або взяли участь у роботі не менш як однієї наукової конференції (конгресу, симпозіуму, семінару), проведеної у країні, що входить до ОЕСР та/або ЄС;

3) які викладають навчальні дисципліни державною мовою та/або мовою країни, яка входить до ОЕСР, на високому науково-методичному рівні, що підтверджено висновком кафедри закладу вищої освіти;

4) які мають:

- стаж роботи не менше ніж п'ять навчальних років на посадах асистента, викладача, старшого викладача, доцента, професора, завідувача кафедри, у тому числі останній календарний рік на одній кафедрі Сумського державного педагогічного університету імені А.С. Макаренка, зокрема за сумісництвом або за трудовим договором (контрактом) з погодинною оплатою;

- наукові праці, у кількості не менше десяти, опублікованих після захисту кандидатської дисертації у вітчизняних та/або іноземних (міжнародних) рецензованих фахових виданнях;

- наукові праці, опубліковані після захисту кандидатської дисертації, з яких не менше однієї публікації у періодичних виданнях, включених до наукометричних баз Scopus або Web of Science, та не є перекладами з інших мов;

- сертифікат відповідно до Загальноєвропейської рекомендації з мовної освіти (на рівні не нижче В2) з мов країн Європейського Союзу або кваліфікаційні документи (диплом про вищу освіту, науковий ступінь), пов'язані з використанням цих мов, або не менш як 10 праць, які опубліковані англійською мовою у періодичних виданнях, включених до наукометричних баз Scopus або Web of Science, та не є перекладами з інших мов.

2.5. Основні критерії оцінки науково-педагогічної діяльності здобувачів вченого звання доцента, які є діячами культури і мистецтв

Вчене звання доцента присвоюється діячам культури і мистецтв, педагогічна діяльність яких у відповідності з навчальним планом передбачає

індивідуальну роботу з опанування мистецьких вмінь і навичок та безпосередньо впливає на формування професійної майстерності майбутнього митця, та:

1) які провадять навчальну діяльність не менш як п'ять навчальних років на посаді асистента, викладача, старшого викладача, доцента, професора, завідувача кафедри, у тому числі останній календарний рік на одній кафедрі Сумського державного педагогічного університету імені А.С. Макаренка, зокрема за сумісництвом або за трудовим договором (контрактом) з погодинною оплатою;

2) які удостоєні відповідно почесного звання "Народний артист України", "Народний художник України", "Народний архітектор України", "Заслужений діяч мистецтв України";

3) які мають:

- стаж роботи не менш як рік після удостоєння зазначеного почесного звання;

- значні особисті творчі досягнення:

у музичній сфері - масштабна концертна діяльність, фондові аудіо-, відеозаписи, наявність звання лауреата міжнародних конкурсів і фестивалів;

в образотворчій, декоративно-прикладній, дизайнерській та реставраційній сфері - персональні виставки, видання каталогів, альбомів, буклетів;

у театральній сфері, сфері кіно і телебачення - записи концертів, театральні постановки, фільми, інші творчі праці, що використовуються у педагогічній діяльності;

- наукові праці у кількості не менше десяти, опублікованих після удостоєння почесного звання у вітчизняних та/або іноземних (міжнародних) рецензованих фахових виданнях;

4) які викладають навчальні дисципліни державною мовою та/або мовою країн, які входять до ОЕСР, на високому науково-методичному рівні, що підтверджено висновком кафедри закладу вищої освіти;

5) які особисто підготували не менш як трьох лауреатів міжнародних або державних премій, конкурсів, виставок, оглядів, фестивалів.

3. РОЗГЛЯД АТЕСТАЦІЙНИХ МАТЕРІАЛІВ

3.1. Атестація здобувачів вчених звань професора і доцента, які ведуть навчально-методичну роботу у Сумському державному педагогічному університеті імені А.С. Макаренка, здійснюється на кафедрі, де вони працюють. При цьому профіль педагогічної роботи науково-педагогічного працівника повинен відповідати основному напрямку діяльності даної кафедри. Якщо здобувач працює на багатопрофільній кафедрі, то у рішенні щодо присвоєння вченого звання (Додаток 3) вказується основний курс, який він викладає.

3.2. Розгляд атестаційних матеріалів здобувачів вчених звань здійснюється вченого радою Університету за висновком кафедри та науково-методичної комісії факультету (навчально-наукового інституту).

3.3. Здобувач вченого звання професора (доцента) погоджує свій намір про участь у балотуванні щодо присвоєння вченого звання із завідувачем кафедри та деканом факультету (директором навчально-наукового інституту), звертається до ученого секретаря Університету для вивчення документів атестаційної справи щодо відповідності основним критеріям, зазначених у Розділі 2 цього Положення.

3.4. Розгляду атестаційних матеріалів на кафедрі має передувати проведення відкритого заняття для студентів відповідної спеціальності за умови присутності на ній не менше трьох викладачів кафедри.

3.5. На засіданні кафедри у присутності не менше ніж двох третин членів кафедри заслуховується звіт про науково-педагогічну діяльність здобувача та результати проведення відкритого заняття.

3.6. За результатами розгляду атестаційних матеріалів кафедра:

- готує висновок, яким підтверджується високий науково-методичний рівень викладання навчальних дисциплін та відповідність здобувача заявленному вченому званню, і передає його ученому секретарю вченої ради факультету (навчально-наукового інституту);

- рекомендує доопрацювати атестаційні матеріали.

Рішення кафедри приймається більшістю голосів від складу кафедри відкритим або таємним голосуванням (за вибором членів кафедри). Повторно атестаційні матеріали розглядаються на кафедрі після доопрацювання.

3.7. У разі позитивного висновку кафедри, яким підтверджено високий науково-методичний рівень викладання навчальних дисциплін та відповідність здобувача заявленному вченому званню, розгляд атестаційних матеріалів здобувача та висновок кафедри здійснює науково-методична комісія факультету (навчально-наукового інституту).

3.8. За результатами розгляду атестаційних матеріалів науково-методична комісія факультету (навчально-наукового інституту):

- приймає рішення більшістю голосів від її складу відкритим або таємним голосуванням (за вибором членів комісії) про клопотання / відмову у клопотанні перед вченого радою Університету про участь у балотуванні здобувача щодо присвоєння йому вченого звання професора (доцента).

3.9. У разі позитивного рішення науково-методичної комісії факультету (навчально-наукового інституту) здобувач подає заяву на ім'я ректора Університету про розгляд питання щодо присвоєння вченого звання професора (доцента) відповідного зразка (Додаток 10).

3.10. Підготовку документації до розгляду на вченій раді Університету питання про присвоєння вчених звань здійснює учений секретар вченої ради Університету.

3.11. Здобувач подає ученому секретарю Університету документи атестаційної справи:

- заяву на ім'я ректора Університету про розгляд питання щодо присвоєння вченого звання з візою завідувача кафедри (*Додаток 10*);
- згоду на збір та обробку персональних даних здобувача (*заповнюється в ученого секретаря Університету*);
- витяг засідання кафедри, яким підтверджується високий науково-методичний рівень викладання навчальних дисциплін;
- витяг із протоколу засідання науково-методичної комісії факультету (навчально-наукового інституту) з висновком (рекомендацією) щодо присвоєння вченого звання;
- список опублікованих наукових та навчально-методичних праць, де є наукові праці, опубліковані після захисту дисертації у вітчизняних та/або іноземних (міжнародних) рецензованих фахових виданнях та публікації, що включені до міжнародних наукометрических баз Scopus або Web of Science;
- скріншоти журналів з бази даних Web of Science та/або відомості про автора з наукометричної бази Scopus;
- кількість підготовлених здобувачем докторів наук або докторів філософії (кандидатів наук), підтверджених авторефератами і дипломами (для здобувачів вченого звання професора);
- довідку з відділу кадрів Університету про діяльність та стаж роботи на посадах науково-педагогічних і наукових працівників;
- сертифікат відповідно до Загальноєвропейської рекомендації з мовної освіти (на рівні не нижче B2) з мов країн Європейського Союзу або кваліфікаційні документи (диплом про вищу освіту, науковий ступінь тощо), пов'язані з використанням цих мов;
- засвідчена підписом начальника відділу кадрів та скріплена печаткою Університету копія трудової книжки;
- засвідчені підписом ученого секретаря вченої ради Університету першої сторінки паспорта, диплома про вищу освіту, диплома доктора чи кандидата наук, атестата доцента або старшого наукового співробітника, документів про удостоєння відповідного почесного звання або інших нагород;
- засвідчені підписом начальника відділу кадрів та скріплені печаткою Університету довідка з основного місця роботи та витяги з наказів про зарахування до Університету на посаду та звільнення з посади додатково для осіб, які працюють за сумісництвом або за трудовим договором (контрактом) з погодинною оплатою.

3.12. Розгляд атестаційних матеріалів здобувачів вчених звань здійснюється вченою радою Університету після їх розгляду на засіданні конкурсної комісії, яка встановлює відповідність документів атестаційної справи основним критеріям, зазначених у Розділі 2 цього Положення.

3.13. На засіданні вченої ради Університету, після ознайомлення з матеріалами атестаційної справи здобувача та її обговорення, проводиться процедура таємного голосування за наявності кворуму (не менше 2/3 складу вченої ради Університету), що підраховується згідно з реєстраційним листом про присутність членів вченої ради Університету.

3.14. Здобувачі мають право бути присутніми на засіданні вченої ради Університету, де обговорюються їх атестаційні справи, за необхідності надають пояснення та виступають перед присутніми до початку процедури таємного голосування.

3.15. За порядок проведення таємного голосування на засіданні вченої ради Університету, забезпечення персональної участі у цій процедурі усіх членів ради, котрі отримали бюллетені та точний підрахунок голосів несе відповідальність лічильна комісія, яка обирається з числа членів вченої ради Університету відразу після розгляду атестаційних справ і становить не менше ніж три особи.

3.16. Голосування проводиться в умовах, які гарантують його таємність.

Після завершення голосування лічильна комісія підраховує результати таємного голосування і складає протокол (Додаток 6).

3.17. Протоколи засідання лічильної комісії оголошуються на засіданні вченої ради Університету головою лічильної комісії.

3.18. Рішення вченої ради вважається прийнятым, якщо за нього проголосувало не менше ніж три четверті від кількості членів вченої ради, присутніх на засіданні.

3.19. Вчена рада Університету на запити Міністерства освіти і науки України надає додаткову інформацію і матеріали про діяльність здобувача вченого звання, процедуру його атестації.

3.20. Вчена рада має право прийняти рішення про відмову у присвоєнні вченого звання з причин невідповідності здобувача на отримання вченого звання встановленим Міністерством освіти і науки України критеріям та цього Положення.

3.21. Науково-педагогічний працівник, якому відмовлено в присвоєнні вченого звання має право подати апеляцію на рішення вченої ради Університету не пізніше ніж протягом двох місяців після прийняття вченою радою такого рішення. Апеляційна скарга повинна містити аргументи по суті причин відмови, з посиланням на норми законодавства.

3.22. У разі надходження апеляції до вченої ради формується склад апеляційної комісії, крім випадків, коли апеляція не містить аргументів по суті виявлення недоліків. Апеляційна комісія формується у складі голови та членів комісії. Рішення щодо утворення апеляційної комісії та затвердження її складу приймає вчена рада.

Апеляційна комісія готує висновок, який підписується всіма членами комісії.

3.23. На підставі висновку апеляційної комісії вчена рада приймає рішення про задоволення або про відмову у задоволенні апеляції. Якщо апеляцію здобувача вченого звання задоволено, то вчена рада може прийняти рішення про присвоєння вченого звання та в установленому порядку надіслати до Міністерства освіти і науки України атестаційну справу здобувача вченого звання.

4. ОФОРМЛЕННЯ МАТЕРІАЛІВ АТЕСТАЦІЙНОЇ СПРАВАИ

4.1. Учений секретар після прийняття вченою радою Університету рішення про присвоєння здобувачу вченого звання протягом 15 днів оформлює атестаційну справу здобувача вченого звання відповідно до вимог розділу IV «Оформлення атестаційної справи» Порядку присвоєння вчених звань науковим і науково-педагогічним працівникам та надсилає її до Міністерства освіти і науки України.

4.2. Атестаційна справа здобувача вченого звання складається з таких документів:

- 1) згода на обробку персональних даних;
- 2) супровідний лист до атестаційної справи здобувача вченого звання (додаток 1);
- 3) копія першої сторінки паспорта здобувача, засвідчена підписом ученого секретаря вченої ради Університету;
- 4) копія свідоцтва про зміну імені, засвідчена в установленому порядку (у разі зміни здобувачем вченого звання імені);
- 5) рішення вченої ради Університету щодо присвоєння вченого звання згідно з додатком 3 (для здобувачів вченого звання по кафедрі) або додатком 5 (для діячів культури і мистецтв) цього Положення;
- 6) копії дипломів доктора наук, доктора філософії (кандидата наук), атестатів доцента, старшого дослідника (старшого наукового співробітника) (для здобувачів вченого звання професора), документів про удостоєння відповідного почесного звання або інших нагород для діячів культури і мистецтв), засвідчені підписом ученого секретаря вченої ради та скріплені печаткою Університету;
- 7) протокол засідання лічильної комісії (додаток 6);
- 8) список навчально-методичних праць та/або наукових праць (додаток 7);
- 9) скріншоти журналів з бази даних Web of Science та/або відомості про автора з наукометричної бази Scopus;
- 10) копія сертифіката, який підтверджує достатньо високий рівень володіння іноземною мовою (на рівні не нижче В2) або копії кваліфікаційних документів (диплом про вищу освіту, науковий ступінь), пов'язані з використанням іноземної мови;

- 11) довідка з основного місця роботи та витяги з наказів про зарахування на посаду та звільнення з посади додатково для осіб, які працюють за сумісництвом;
  - 12) довідка про науково-педагогічну, наукову діяльність на посадах у закладахвищої освіти, у тому числі закладах післядипломної освіти, наукових установах (додаток 8).
  - 13) документ, який підтверджує навчання, стажування або роботу у закладі вищої освіти, науковій (або науково-технічній) установі в країні, яка входить до ОЕСР та/або ЄС, або є (чи були) керівниками/виконавцями проектів, які фінансуються зазначеними країнами; або сертифікат, свідоцтво чи інший документ, який підтверджує участь у роботі наукової конференції (конгресу, симпозіуму, семінару), проведеної у країні, що входить до ОЕСР та/або ЄС;
  - 14) копія трудової книжки;
  - 15) копії наукових статей, які опубліковані у періодичних виданнях, включених до наукометричних баз Scopus або Web of Science, а також у вітчизняних та/або іноземних (міжнародних) рецензованих фахових виданнях;
  - 16) витяг / (витяги) із протоколу (протоколів) засідання (засідань) кафедри про обговорення відкритої лекції та звіту про науково-педагогічну діяльність з оцінкою роботи здобувача і висновком (рекомендацією/не рекомендацією) щодо присвоєння вченого звання;
  - 17) витяг із протоколу засідання науково-методичної комісії факультету (навчально-наукового інституту) з висновком (рекомендацією) щодо присвоєння вченого звання.
- 4.3. Обкладинки атестаційних справ здобувачів вчених звань оформляються згідно з Додатком 9 до цього Положення.
- 4.4. Роз'яснення щодо оформлення документів атестаційної справи надає учений секретар Університету.
- 4.5. Подання документів атестаційної справи здобувачем вченого звання відповідно до п. 3.11. цього Положення ученному секретарю вченої ради Університету здійснюється не пізніше, ніж за десять днів до чергового засідання вченої ради Університету. Відповідальність за достовірність поданих документів атестаційної справи покладається на здобувача вченого звання.
- 4.6. Відповідальність за своєчасну підготовку документів на вчену раду та оформлення і представлення до Міністерства освіти і науки України атестаційних справ покладається на учennego секретаря Університету.
- 4.7. Учений секретар після прийняття вченою радою рішення про присвоєння здобувачу вченого звання протягом 15 днів оформлює його атестаційну справу та надсилає її до Міністерства освіти і науки України.
- 4.8. Вчена рада на запити Міністерства освіти і науки України надає додаткову інформацію і матеріали про діяльність здобувача вченого звання, процедуру його атестації.

5. ОФОРМЛЕННЯ ТА ВИДАЧА АТЕСТАТИВ

5.1. Після затвердження відповідно до законодавства атестаційною колегією Міністерства освіти і науки України рішень вченої ради Університету про присвоєння вченого звання, Міністерство освіти і науки України виписує і видає атестати за зразком, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 19 серпня 2015 року № 656.

5.2. Атестат, виданий Міністерством освіти і науки України, є документом, який засвідчує рівень професійної кваліфікації науково-педагогічного, наукового працівника при вирішенні питань зайняття ним відповідної посади та оплати його праці.

5.3. Оформлення атестатів здійснюється протягом двох місяців після прийняття рішення атестаційною колегією Міністерства освіти і науки України.

5.4. Атестати видаються відповідальним особам (ученому секретарю вченої ради Університету) для вручення їх працівникам, яким присвоєні вчені звання.

5.5. У випадку втрати, знищення або пошкодження виданого атестата про присвоєння вченого звання видається дублікат атестата з новим порядковим номером. Дублікат оформляється у повній відповідності до раніше виданого атестата. У разі зміни працівником прізвища, імені, по батькові (так само, як і зміни кафедри, галузі професійної діяльності) виписаний атестат обміну і переоформленню не підлягає.

6. ПОЗБАВЛЕННЯ ВЧЕНИХ ЗВАНЬ

6.1. Позбавлення вчених звань здійснюється відповідно до порядку їх присвоєння і розглядається атестаційною колегією Міністерства освіти і науки України:

- у разі надходження до Міністерства освіти і науки України рішення вченої ради Університету про позбавлення вченого звання;

- за клопотанням вченої ради Університету, яка надсилала до Міністерства освіти і науки України документи щодо присвоєння вченого звання;

- у разі виявлення Міністерством освіти і науки України порушення вимог законодавства з питань присвоєння вчених звань;

- відповідно до рішення суду.

6.2. Для вивчення обставин, пов'язаних з порушенням питання про позбавлення вченого звання, на засіданні вченої ради Університету із числа її членів утворюється комісія, кількісний та персональний склад якої визначається вченою радою.

6.3. У 15-денний термін після розгляду питання про позбавлення працівника вченого звання до Міністерства освіти і науки України надсилаються наступні документи:

- рішення (клопотання) вченої ради Університету про позбавлення вченого звання;
- оригінал протоколу засідання лічильної комісії;
- копії документів про присвоєння вченого звання;
- інші документи, що підтверджують порушення вимог законодавства з питань присвоєння вчених звань.

6.4. Атестаційна колегія Міністерства освіти і науки України відповідно до законодавства затверджує рішення вченої ради Університету про позбавлення (позбавляє) вченого звання з урахуванням всіх матеріалів справи і результатів попереднього експертного розгляду. На підставі рішення атестаційної колегії Міністерства освіти і науки України атестат особи, позбавленої вченого звання, визнається недійсним.

6.5. Вчена рада Університету на запити Міністерства освіти і науки України надає інформацію, документи і матеріали, необхідні для розгляду питання про позбавлення вченого звання.

7. ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

7.1. Положення про присвоєння вчених звань науковим і науково-педагогічним працівникам Сумського державного педагогічного університету імені А.С. Макаренка затверджується вченою радою Університету та вводиться в дію наказом ректора.

7.2. Зміни та доповнення до Положення про присвоєння вчених звань науковим і науково-педагогічним працівникам Сумського державного педагогічного університету імені А.С. Макаренка вносяться рішенням вченої ради Університету та вводяться в дію наказом ректора.

Перший проректор

Л.В. ПШЕНИЧНА

«28» 12. 2020 рік

Проректор з науково-педагогічної
роботи

В.І. ШЕЙКО

« »   2020 рік

Провідний юристконсульт

В.М. ЧЕРКАШИН

«28» 12 2020 рік

Фахівець з питань запобігання
та виявлення корупції

А. Ю. БАВІКІН

«28» 12 2020 р.

Проект положення підготувала

Учений секретар вченої ради Університету

О.О. СКИБА

«28» 12 2020 рік

Додаток 1
до Порядку присвоєння вчених
звань науковим і науково-
педагогічним працівникам

(на бланку вищого навчального закладу або наукової установи)

СУПРОВІДНИЙ ЛИСТ
до атестаційної справи здобувача вченого звання

Міністерство освіти і науки України
проспект Перемоги, 10,
м. Київ, 01135

Про атестаційну справу

Надсилаємо атестаційну справу здобувача вченого звання _____

(прізвище, ім'я, по батькові)

по кафедрі / за спеціальністю _____.

(назва кафедри / шифр і назва наукової спеціальності)

Додаток: атестаційна справа.

Ректор

_____

_____

(підпис)

(прізвище, ініціали)

Учений секретар

_____

(прізвище, ініціали, телефон)

Додаток 3
до Порядку присвоєння вчених
звань науковим і науково-
педагогічним працівникам

РІШЕННЯ

вченої ради щодо присвоєння вченого звання

Вчена рада Сумського державного педагогічного університету імені
А.С. Макаренка прийняла рішення щодо присвоєння вченого звання

(прізвище, ім'я, по батькові здобувача)
по кафедрі _____

(назва кафедри)
у складі _____ осіб з _____ членів ради.

Результати голосування: «за» - ___, «проти» - ___, недійсних бюллетенів - _____.
Протокол засідання № _____ від «____» _____ 20 ____ року.

Основні дані про здобувача

- Прізвище, ім'я та по батькові, рік народження.
- Рік закінчення вищого навчального закладу, його повне найменування, спеціальність (кваліфікація) за дипломом.
- Кандидат _____ наук з _____ року. Дисертацію захищено «____» _____ року у спеціалізованій вченій раді

,
(повне найменування вищого навчального закладу, наукової установи, органу, до сфери управління якого належить заклад, установа)
отримано диплом _____.

(серія, номер)

Доктор _____ наук з _____ року. Дисертацію захищено «____» _____ року у спеціалізованій вченій раді

,
(повне найменування вищого навчального закладу, наукової установи, органу, до сфери управління якого належить заклад, установа)
отримано диплом _____.

(серія, номер)

4. Вчене звання доцента кафедри _____ або старшого дослідника (старшого наукового співробітника) зі спеціальності присвоєно у _____ році.

(шифр та назва спеціальності)

Отримано атестат _____.
(серія, номер)

5. Призначений на посаду _____ кафедри
(професора, доцента)

з «___» 20__ року.
Наказ від «___» 20__ року № ____.

6. Стаж науково-педагогічної (наукової та науково-педагогічної роботи – для наукових працівників) роботи у вищих навчальних закладах – _____ років, у тому числі у даному навчальному закладі (науковій установі) – _____ років.

7. Основні етапи науково-педагогічної діяльності у вищих навчальних закладах освіти із зазначенням посади та місця роботи.

(Наприклад:

01.09.2002 – 31.08.2006 – асистент кафедри _____;

01.09.2006 – до цього часу (якщо в контракті вказано термін перебування на посаді, зазначити у витязі з трудової книжки) – доцент кафедри _____).

8. Основні навчальні курси, які веде здобувач (указати кількість лекційних годин), керівництво курсовими роботами, дипломним проектуванням, семінарськими та лабораторними заняттями. Методичне забезпечення основних навчальних курсів.

9. Наукова робота здобувача, участь у науково-дослідній роботі.

10. Участь у підготовці та атестації науково-педагогічних кадрів.

Підготував докторів філософії (кандидатів наук), докторів наук:

(прізвища, ініціали, назви спеціальностей, дата присудження наукових ступенів)

Керує підготовкою аспірантів, здобувачів, докторантів (кількість, прізвища та ініціали): _____.

11. Участь у виконанні науково-технічних програм та у роботі науково-методичних та технічних рад.

12. Отримав сертифікат, який підтверджує достатньо високий рівень володіння іноземною мовою, у _____ році.

Основні навчально-методичні та наукові публікації

Має _____ публікацій, з них _____ наукових та _____ навчально-методичного характеру, у тому числі наукові праці, опубліковані у вітчизняних і міжнародних рецензованих фахових виданнях.

Після захисту _____ дисертаций опубліковано _____ праць, з них _____ наукових та _____ навчально-методичного характеру, у т.ч. після захисту публікації у періодичних виданнях, які включені до наукометричних баз Scopus або Web of Science.

Дані аprobації професійної діяльності

Відкрита лекція на тему _____ була проведена для студентів _____

(курс, факультет)

«____» ____ 20__ року. Лекція була обговорена на засіданні кафедри _____. Дано позитивна оцінка. Протокол № ____ від ____ року.

Брав участь у _____ (кількість) конференціях (за профілем кафедри), у тому числі: три останні конференції із зазначенням назви, міста та року проведення конференції. За результатами конференцій опубліковані: стаття, тези, доповідь.

Звіт про науково-педагогічну діяльність заслуханий на засіданні кафедри _____. Дано позитивна оцінка.

Рекомендовано присвоїти вчене звання _____ на засіданні кафедри «____» ____ року, протокол № ____ та на засіданні науково-методичної комісії факультету (інституту) «____» ____ року, протокол № ____.

На підставі результатів голосування вчена (науково-технічна) рада прийняла рішення про присвоєння/відмову у присвоєнні

(прізвище, ім'я та по батькові здобувача)
вченого звання _____ по кафедрі _____

(назва кафедри)

Голова вченої ради

_____ (підпис)

_____ (прізвище, ініціали)

Учений секретар

_____ (підпис)

_____ (прізвище, ініціали)

М. П.

Додаток 5
до Порядку присвоєння вчених
звань науковим і науково-
педагогічним працівникам

РІШЕННЯ
вченої ради щодо присвоєння вченого звання

Вчена рада Сумського державного педагогічного університету імені А.С. Макаренка прийняла рішення щодо присвоєння вченого звання

(прізвище, ім'я, по батькові здобувача)
по кафедрі _____
(назва кафедри)
у складі _____ осіб з _____ членів ради.
Результати голосування: «за» – ___, «проти» – ___, недійсних бюллетенів – _____.
Протокол засідання № _____ від «___» ____ 20 ____ року.

Основні дані про здобувача

1. Прізвище, ім'я та по батькові, рік народження.
2. Рік закінчення вищого навчального закладу, його повне найменування, спеціальність (кваліфікація) за дипломом.
3. Наявність наукових ступенів та вчених звань у послідовності їх присудження та присвоєння.
4. Наявність почесного звання _____, послідовність їх одержання (ксерокопії додаються).
5. Стаж науково-педагогічної (наукової та науково-педагогічної роботи – для наукових працівників) роботи у вищих навчальних закладах – _____ років, у тому числі у даному навчальному закладі (науковий установі) – _____ років.
6. Основні етапи науково-педагогічної діяльності у вищих навчальних закладах освіти із зазначенням посади та місця роботи.

(Наприклад:

01.09.2002 – 31.08.2006 – асистент кафедри _____;
01.09.2006 – до цього часу (якщо в контракті вказано термін перебування на посаді, зазначити у витязі з трудової книжки) – доцент кафедри _____).

7. Основні навчальні курси, які веде здобувач (указати кількість лекційних годин), керівництво курсовими роботами, дипломним проектуванням, семінарськими та лабораторними заняттями. Методичне забезпечення основних навчальних курсів.

8. Підготовлені учні, фахівці вищої кваліфікації (лауреати міжнародних та державних премій, конкурсів, виставок, оглядів, фестивалів).

9. Значні особисті творчі досягнення у сфері своєї діяльності.

Основні навчально-методичні та наукові публікації

Має _____ публікацій, з них _____ наукових та _____ навчально-методичного характеру, у тому числі наукові праці, опубліковані у вітчизняних і міжнародних рецензованих фахових виданнях.

Дані аprobacij професiйnoї дiяльностi

Відкрита лекція на тему _____ була проведена для студентів _____

(курс, факультет)

«____» _____ 20____ року. Лекція була обговорена на засіданні кафедри _____. Данна позитивна оцінка. Протокол № ____ від _____ року.

Звіт про науково-педагогічну діяльність заслуханий на засіданні кафедри _____. Данна позитивна оцінка.

Рекомендовано присвоїти вчене звання _____ на засіданні кафедри «____» _____ року, протокол №_____ та на засіданні науково-методичної комісії факультету (інституту) «____» _____ року, протокол №_____.

На пiдставi результатiв голосування вчена (науково-технiчна) рада прийняла рiшення про присвоення/вiдмову у присвоеннi

(прiзвище, iм'я та по батьковi здобувача)

вченого звання _____ по кафедрi _____

(назва кафедри)

Голова вченої ради

(пiдпис)

(прiзвище, iнiцiали)

Учений секретар

(пiдпис)

(прiзвище, iнiцiали)

М. П.

Додаток 6
до Порядку присвоєння вчених
звань науковим і науково-
педагогічним працівникам

Протокол засідання лічильної комісії

ПРОТОКОЛ № _____

засідання лічильної комісії щодо присвоєння вченого звання _____

Лічильна комісія обрана вченою радою _____

(повне найменування вищого навчального закладу або наукової установи)
на засіданні «____» 20____ року у складі:

_____

(прізвища, імена та по батькові членів лічильної комісії)

На засіданні присутні _____ з _____ членів вченої ради.

Здобувач вченого звання

_____ (прізвище, ім'я та по батькові)
по кафедрі / зі спеціальності _____

Роздано бюллетенів: _____ .

Виявилося бюллетенів в урні: _____ .

Результати голосування:

«за» _____ ,

«проти» _____ ,

недійсних бюллетенів _____ .

Члени лічильної комісії: _____

_____

(підписи)

_____ (прізвище, ініціали)

Підписи членів лічильної комісії

ЗАВІРЯЮ:

_____ (підпис (прізвище, ініціали) вченого секретаря та гербова печатка)

Додаток 7
до Порядку присвоєння вчених звань
науковим і науково-педагогічним
працівникам

СПИСОК
навчально-методичних праць та/або наукових праць

(прізвище, ім'я, по батькові здобувача вченого звання)

№ з/п	Назва	Характер роботи	Вихідні дані	Обсяг (усторінках) /авторський доробок	Співавтори
1	2	3	4	5	6
1					

Здобувач вченого звання

_____ (підпис)

_____ (прізвище, ініціали)

Засвідчено:

Завідувач кафедри

_____ (підпис)

_____ (прізвище, ініціали)

Учений секретар

_____ (підпис)

_____ (прізвище, ініціали)

М.П.

Примітки:

1. У колонці 2 подається повна назва публікації мовою оригіналу.
2. У колонці 3 зазначається характер роботи: стаття, тези доповіді, авторське свідоцтво, патент, методична розробка, підручник, навчальний посібник тощо.
3. У колонці 4 конкретизуються місце і час публікації (видавництво, журнал – номер або серія, рік); дається характеристика збірників (міжвузівський, тематичний тощо), місце і рік видання; зазначаються тематика, категорія, місце і рік проведення наукових і методичних конференцій, симпозіумів, семінарів та з'їздів, інших зібрань наукового характеру, у матеріалах яких уміщено тези доповіді (виступу, повідомлення): міжнародні, республіканські, регіональні галузеві, обласні, міжвузівські, вузівські (науково-педагогічного напряму); авторське свідоцтво на винахід, рік видачі; номери реєстрації і дати оформлення патентів, ліцензій. Вихідні дані записуються відповідно до правил бібліографічного опису літератури.
4. Наукові публікації, опубліковані у вітчизняних та/або міжнародних фахових виданнях, визнаних Міністерством освіти і науки України, та у періодичних виданнях, включених до наукометричних баз Scopus або Web of Science, виділяються жирним шрифтом.
5. У колонці 5 вказується кількість сторінок публікації. Якщо праця за обсягом більше 50 сторінок і видана у співавторстві, то кількість сторінок вказується дробом: у чисельнику – загальний обсяг, у знаменнику – частка автора.
6. У колонці 6 наводяться прізвища та ініціали співавторів. Зі складу великих авторських колективів наводяться прізвища перших трьох осіб, після чого вказується: та інші, всього ____ осіб.
7. Список формується у хронологічній послідовності опублікування робіт з наскрізною нумерацією праць за такими розділами:
  - наукові праці за профілем кафедри, опубліковані до захисту дисертації;
  - наукові праці за профілем кафедри, опубліковані після захисту дисертації;
  - авторські свідоцтва, дипломи, патенти;
  - основні навчально-методичні праці (за період науково-педагогічної діяльності) за профілем кафедри.

Додаток 8
до Порядку присвоєння вчених
звань науковим і науково-
педагогічним працівникам

ДОВІДКА
**про науково-педагогічну, наукову діяльність на посадах у закладах вищої
освіти, у тому числі закладах післядипломної
освіти, наукових установах**

(прізвище, ім'я, по батькові здобувача вченого звання)

№ з/п	Дата			Відомості про науково-педагогічну, наукову діяльність на посадах у закладах вищої освіти, у тому числі закладах післядипломної освіти, наукових установах	Документ про зарахування на посаду (звільнення з посади) його дата і номер
	число	місяць	рік		
1	2	3	4	5	6
1					
2					
3					
4					

Засвідчено:

Начальник відділу кадрів

_____

П.І.П.

M.П.

Примітки:

1. У колонці 5:
зазначається повне найменування вищого навчального закладу, наукової установи та скорочене
найменування органу, до сфери управління якого належить заклад, установа;
у разі звільнення зазначається його причина з посиланням на статтю (пункт) закону;
наводяться відомості про науково-педагогічну, наукову діяльність на посаді у вищому
навчальному закладі, у тому числі закладі післядипломної освіти, науковій установі, в якій особа
працює за сумісництвом або за трудовим договором (контрактом) з погодинною оплатою.
2. У колонці 6 вказуються документи, внесені до трудової книжки.

Додаток 9
до Порядку присвоєння вчених
звань науковим і науково-
педагогічним працівникам

**Обкладинка атестаційної справи
здобувача вченого звання**

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені А. С. МАКАРЕНКА**

**АТЕСТАЦІЙНА СПРАВА
здобувача вченого звання**

(прізвище, ім'я, по батькові здобувача)

по кафедрі

(назва кафедри)

Суми, рік

Ректору
Сумського державного педагогічного
університету імені А.С. Макаренка
проф. Лянному Ю.О.

посада

науковий ступінь, вчене звання

прізвище, ім'я, по батькові

ЗАЯВА

Прошу розглянути на засіданні вченої ради Сумського державного педагогічного університету імені А.С. Макаренка питання щодо присвоєння мені вченого звання

доцента/професора

по кафедрі

назва кафедри

З Порядком присвоєння вчених звань науковим і науково-педагогічним працівникам, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України № 13 від 14 січня 2016 року та Положенням про присвоєння вчених звань професора та доцента науково-педагогічним працівникам Сумського державного педагогічного університету імені А.С. Макаренка ознайомлений(а).

До заяви додаю:

- згоду на збір та обробку персональних даних;
- висновок кафедри про проведення відкритого лекційного (практичного) заняття;
- висновок кафедри щодо присвоєння вченого звання;
- витяг з протоколу засідання науково-методичної комісії факультету (навчально-наукового інституту);
- список навчально-методичних та наукових праць за встановленою формою;
- скріншоти журналів з бази даних Web of Science та/або відомості про автора з наукометричної бази Scopus;
- довідку про науково-педагогічну діяльність, на посадах у вищих навчальних закладах за встановленою формою;
- довідку з основного місця роботи (та витяги з наказів про зарахування на посаду та звільнення з посади додатково для осіб, які працюють за сумісництвом);
- копію першої сторінки паспорта;
- копію дипломів про науковий ступінь, вчене (почесне) звання;
- копію сертифіката, який підтверджує рівень володіння іноземною мовою;
- копію документу, який підтверджує навчання, стажування або роботу у вищому навчальному закладі, науковій (або науково-технічній) установі, чи інший документ, який підтверджує участь у роботі наукової конференції (конгресу, симпозіуму, семінару), в країні яка входить до ОЕСР та/або ЄС;
- копію трудової книжки.

«___» 20 року

підпис здобувача

«ПОГОДЖЕНО»: Завідувач кафедри